Posudek na disertační práci

Ing. Daniel Kný

Referenda v kontextu prohlubování evropské integrace:
koncept národní a evropské identity jako perspektiva zkoumání
Praha, VŠE v Praze 2019

Téma práce je nesporně společensky velmi relevantní. Proměny evropské integrace - možné prohlubování – (byť je samozřejmě možný i opačný proces) a využití referend jako legitimačního nástroje těchto proměn, s sebou přináší řadu otázek. Ty se vztahují jak k možnostem a omezením různých možných podob evropské integrace, tak k otázkám evropského diskurzu v různých kulturních souvislostech a v širším pojetí k politickému marketingu, jenž specifikuje otázky, na co se v kampani zaměřit, jaké klíčové argumenty (ať již pro či proti) představit, jakou zvolit strategii apod.

Analýzu jednotlivých referend týkající se prohlubování evropské integrace a jejich výsledků nalezneme v odborné literatuře velké množství, originalita přístupu autora této disertace spočívá v tom, že výsledky referend zkoumá v souvislosti s podobou převládajících identit v konkrétní zemi; v tomto směru jde nesporně o získání nových vědeckých poznatků.

Práce přesahuje běžný rozsah disertačních prací a je pro čtenáře dosti obtížně uchopitelná jako celek. To je ovšem dáno zvoleným základním přístupem k výzkumu, prostor pro krácení či zhutnění textu tam nezbývá. Nutno říci , že Daniel Kný čtenáři v uchopení textu napomáhá. Oceňuji jasné vymezení a formulaci výzkumných otázek a hypotéz, rozbor a zdůvodnění metodologie a metodického postupu, včetně přesných kritérií, podle kterých se vybraly příklady referend a vhodnou aplikaci a vymezení komparativní metody a využití binární logistické regrese. Orientaci v textu také napomohlo množství tabulek, grafů

(několik desítek, ať již přímo v textu nebo v příloze), které jsou podkladem pro argumentaci a analýzu.

Práce s vědeckým aparátem odpovídá požadavkům na vědeckou práci, sekundární literatura v zásadě odpovídá potřebám výzkumu. Za velmi vhodné považuji kritické využití dostupných databází a zdrojů, které umožnilo přinést nové pohledy a závěry bez nutnosti vlastních náročných (a jednotlivcem fakticky neproveditelných) výzkumů.

Připomínky obecnějšího charakteru

Z hlediska tématu nebylo jednoduché zvolení teoretického rámce. Autorovi se v práci setkávají dvě roviny, které sice propojuje, vzhledem k tomu, že jedna rovina vymezuje perspektivu výzkumu roviny druhé, ale rozdílná úloha obou témat, se do teoretického rámce příliš nepromítá. Postižení obou témat, tj. zjednodušeně řečeno volebního chování, navíc specifické dané evropským kontextem (volby prvního a druhého řádu) a referendy a velmi složitou a širokou problematiku identit, je hodně obtížné a zdá se, že autor v obou zůstává někde na půlce cesty. Možná by jasnějšímu teoretickému rámci prospělo, pokud by autor výzkumné otázky a hypotézy formuloval, a tím více provázal a teoreticky zakotvil, až po napsání teoretické části a z ní je vymezoval. Této práci jsou vlastně otázky a hypotézy (včetně základního vysvětlení metodiky výzkumu) formulované již v úvodu a teprve poté se dostáváme k diskusi teorie.

Připomínky dílčího charakteru

Autor si je vědom a kriticky upozorňuje na možné nepřesnosti při využívání dat, která používají některé pojmy (například národní, státní identita), které nemají jednoznačně přijímanou definici v odborných textech a také na problém zemí

složených na vícenárodních principech (zde Španělsko). Upozorňuje na to v textu, vysvětluje, proč a jak některé pojmy přebírá, pokud pracuje s daty získanými například z Eurobarometru, dává k dispozici i originální anglický výraz, aby nedošlo k dezinterpretaci. Přesto mi zůstává trochu nejasné, proč výraz „country" překládá jako stát (Indikátor I). U indikátoru II, přesné anglické znění otázky po vztahu „ke státu" není uvedeno, zřejmě je tedy stejné jako u indikátoru I. Indikátor III pak vychází z analýzy vztahů k „nationality", což může být velmi problematické ve španělském případu (viz str. 49 -50 včetně poznámek pod čarou).

Z hlediska sekundární literatury mi tam chybí využití disertační práce K. Fleissnera, která se, byť z jiného úhlu pohledu a cíle práce zabývá otázkou identity, a vznikla na našem pracovišti, z českých prací mohla být také více využita některá z dalších prací M. Hrocha týkající se malých národů (ostatně jediný „velký národ" je zde Francie) a jejich formování, což by prohloubilo i pasáž týkající se vlivu modernizace na formování národních identit. Zajímavé i z hlediska formování identit by mohla být i otázka významu monarchie vs. republika (částečně se toho autor dotýká v případě Francie), ale to to by již pravděpodobně tento konkrétní výzkum rozmělnilo.

Bez ohledu na výše zmíněné připomínky práci považuji za velmi zdařilou, odpovídající požadavkům na disertační práci a **jednoznačně ji doporučuji k obhajobě** před příslušnou komisí v oboru politologie.

V Praze dne 6. 8. 2019

Prof. PhDr. Vladimíra Dvořáková, CSc.
Katedra politologie, FMV VŠE v Praze